

Nr 30

**av herr Wiklund i Stockholm
om varningstext på medicin som nedsätter förmågan att framföra fordon.**

Som vid sjukdomsbekämpande är det vid samhällseliga missförhållanden med stor sannolikhet mest att vinna på *profylaktiska* åtgärder av olika slag, vilket självfallet inte betyder att den "terapeutiska" verksamheten, då sådana missförhållanden redan uppstått, kan försummas eller avskaffas.

Ett av de allvarligaste moderna samhällsproblemen är motortrafikolyckorna. Någon närmare argumentation för detta påståendes riktighet är inte erforderlig.

Man måste nog tyvärr räkna med att detta samhällsproblem med stor sannolikhet kommer att växa i samma mån som antalet fordon nu fortsätter att öka. Trängseln på gator och vägar kan nämligen antas komma att öka. Utrymmet för motortrafik ökar visserligen också men inte tillräckligt för att utan tilltagande olycksrisker vara i stånd att ta emot de växande trafikströmmarna.

Allt större uppmärksamhet måste under nu antydda förhållanden ägnas motorförarnas personliga förutsättningar att köra sina fordon på ett hänsynsfullt och trafiksäkert sätt. Ett av de dominerande problemen, då det gäller trafiksäkerheten, är att bekämpa förarens framförande av motorfordon under påverkan av alkohol eller droger (olagliga eller lagliga narkotiska medel i form av mediciner). Den särskilda bestämmelsen i trafikbrottslagen om s. k. drograttfylleri tar sikte på påverkan av olika sorters läkemedel och narkotiska preparat.

Många omständigheter tyder på att drogpåverkade förare i trafiken växer fram som ett trafiksäkerhetsproblem av stor vikt sammanhängande med narkotikamissbruket såsom en aktuell och svärbemästrad samhällsföreteelse. Man har nämligen anledning att räkna med att narkotikamissbrukare liksom alkoholmissbrukare främst på grund av bristande insikt om trafiksäkerhetsriskerna vid alkohol- respektive drogpåverkan också uppträder som motorförare under akut giftpåverkan. Detta gäller även missbrukare av *läkemedel* med narkotisk verkan. Läkemedelskonsumtionen befinner sig i kraftig ökning. Enligt uppgift inhandlades på recept på apoteken år 1970 över 800 miljoner tabletter, som direkt påverkar det centrala nervsystemet. Omsättningen av dessa preparat ökade under de senaste fem åren med ca 20 procent per år. Omkring hälften av denna medicinkonsumtion består av vanebildande tabletter. Det är inte mer än delvis klarlagt i vad mån den ökande tablettkonsumtionen slår igenom på trafikområdet i form av ökande antal fall av läkemedelspåverkade motorförare. En utveckling i denna riskabla riktning pågår dock sannolikt även i vårt land. En tysk undersökning för några år sedan av 5 000

trafikolycksfall visade, att 10–12 procent hade intagit något slag av läkemedel inom loppet av de senaste 24 timmarna. I Sverige har man på statens rättskemiska laboratorium funnit att ca 20 procent av alla för rattfylleri misstänkta förtärt någon form av medicin. Det bör i sammanhanget erinras om att andelen upptäckta (misstänkta) "rattfyllerifall" av hela antalet sådana fall enligt en tämligen allmän mening hos berörda myndigheter är relativt liten och att statistiken rörande alla former av rattfylleri inte torde ge mer än kanske den mindre delen av hela sanningen om storleken av detta problem.

Det bör också nämnas att vissa läkemedel har sådana egenskaper att deras verkan förstärks i samband med alkoholförtäring, ett förhållande som är särskilt allvarligt från trafiksäkerhetssynpunkt. Effekten av en kombinerad användning av alkohol och läkemedel är ofta helt oberäknelig för brukaren.

Bland åtgärder för att komma till rätta med det trafiksäkerhetsproblem, som drog- eller läkemedelspåverkan i samband med framförande av motorfordon utgör, förtjänar erinras om angelägenheten av en ökad upptäcktsrisk, dvs. samma centrala problem som vid bekämpande av det vanliga rattfylleriet. Upptäcktsrisken kan inte öka utan en förstärkt polisiär trafikkontroll. För drogfylleriet tillkommer dessutom bristen på testmetoder motsvarande alkotest och okomplicerade analysmetoder motsvarande blodanalysmetoder för mätning av alkoholpåverkan. Nu berörda problem kan uppenbarligen inte lösas annat än genom ökad polispersonal för trafikövervakning respektive fortsatt tillämpad forskning i fråga om drograttfylleriet.

En någorlunda snabbt verkande motåtgärd, som inte behövde bli så kostsam och som på senare tid livligt diskuterats, är en förbättring av informationen om riskerna med läkemedelsbruk i trafiksammanhang. Alla mediciner, som medför nedsättning av körförmågan, borde förses med en etikett med varning om risken från trafiksäkerhetssynpunkt av bilkörning under inflytande av någon sådan medicin. Nordisk union för alkoholfri trafik har också föreslagit att en dylik varningstext borde kompletteras med en särskild symbol av nedanstående utseende. Denna symbol skulle med sannolikhet öka medicinbrukarnas intryck av varningstexten.

Förslag till symbol för trafikfarliga mediciner (svart flaska på gul botten med röd kant)

Med stöd av vad som ovan anförts får jag hemställa
att riksdagen ville hos regeringen anhålla att erforderliga
åtgärder vidtas för att få till stånd föreskrifter om att
mediciner, som framkallar störningar i fråga om förmågan att
framföra motorfordon, skall förses med särskild varningstext
och dito symbol om risken att använda sådana mediciner i
samband med framförande av motorfordon.

Stockholm den 11 januari 1973

DANIEL WIKLUND (fp)
i Stockholm